

Oidaematophorus vafradactylus

Brunt krissleffjädermott

Fjärilar, Mott

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Sårbar (VU)
B2ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Pterophoridae (fjädermott), **Släkte:** *Oidaematophorus*, **Art:** *Oidaematophorus vafradactylus* - brunt krissleffjädermott Svensson, 1966 **Synonymer:** gråbenkrissleffjädermott

Kännetecken

Framvingen är enfärgat brun med en svart fläck vid framvingekanten. Bakvingen är brungrå. Den skulle närmast kunna förväxlas med allmänt krissleffjädermott men denna har något större vingspann och framvingen är gråbrun med en liten dragning åt rödbrunt. En svart fläck finns vid framvingekanten men något längre ut mot vingspetsen och dessutom en mindre mörk fläck vid första inskränningen på framvingen. Bakvingen är grå. Arterna är avbildade i Arenberger (1995) och Gielis (1996). Vingspann: 22-25 mm.

Utbredning och status

Gråbenkrissleffjädermott *Oidaematophorus vafradactylus* upptäcktes och beskrevs från Sverige så sent som 1966. Hittills är den endast funnen i Sverige på Öland och Gotland, samt i Estland. På Gotland är arten spridd men förekommer oftast mycket lokalt på naturbetesmarker, efter väggkanter och diken, skjutfält och andra öppna marker som hyser artens värdväxt krissla *Inula salicina*. Även på Öland förekommer gråbenskrisslemottet på flera lokaler från Djurstads träsk, Förä s:n söderut till Hulterstads socken, och förmodligen kan den finnas på ytterligare lokaler på ön i anslutning till värdväxtförekomster. På de begränsade lokalerna kan den vara allmän. I Estland finns den mycket begränsat på ön Ösel (Saaremaa) och betecknas som mycket sällsynt där.

Ekologi

Fjärilen flyger på fuktiga kalkängar från mitten av juli och in i början av augusti. Den uppträder ofta tillsammans med den närbesläktade och allmänna krissleffjädermott *Oidaematophorus lithodactyla*. Båda arternas larver lever uteslutande på krissla från slutet av maj till mitten av juni. Hur arternas nischer skiljer sig åt är ännu okänt.

Hot

Igenväxning och skogsplantering som sker efter upphörd betning. Dikning förstör lämpliga miljöer. Upphörande av militär verksamhet på Gotland på Tofta skjutfält. På Mästermyr där den tidigare förekom relativt allmänt i gläntor med gles vegetation av träd och buskar har den i stort sett försvunnit genom snabb igenväxning, och förekommer numera mycket sparsamt efter väggkanten på mindre bestånd av krissla.

Åtgärder

Det är nödvändigt med naturvårdsbete för att hindra igenväxning av artens habitat. Bortröjning av invandrande skog kan bli nödvändig för att återställa markerna. Ett åtgärdsprogram över "Hotade arter på krissla" och som även omfattar denna art är under framtagande. På Öland har redan en del naturvårdande åtgärder, inom LIFE-projektet, som bete med nötboskap och röjning, varit gynnsamt för gråbenskrissleffjädermottet.

Naturvård

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

Arenberger, E. 1995. Pterophoridae. *Microlepidoptera Palearctica* 9 (2 band).

Gielis, C. 1996. Pterophoridae. *Microlepidoptera of Europe. Volume 1*. Apollo Books.

Jürivete, U., Kaitila, J., Kesküla, K., Nupponen, K., Viidalepp, J., Ôunap, E. 2000. *Eesti liblikad. Kataloog Estoninan Lepidoptera*. Eesti Lepidopteroloogide Selts. Tallin

Svensson, I. 1966. New and confused species of Microlepidoptera. *Opusc. Ent.* 31: 183-202.

Författare

Ingvar Svensson 1997. Rev. Göran Palmqvist 2011. © ArtDatabanken, SLU 2005.